

VIŠI PRIVREDNI SUD NR HRVATSKE

Drugostepena presuda od 21.XI 1960.

Vijeće: Gabro Badovinac, dr Ernest Vajić, dr Branko Jakaša

Klauzula "franco vagon (utovarna stanica)" ne znači franco vagon industrijski kolosijek prodavaoca

Stranke su zaključile ugovor o kupnji neke količine cementa. Među ostalim uvjetima ugovor je sadržavao i klauzulu da se cement prodaje "franco vagon Solin". Prodavalac je utovario prodanu robu na svom industrijskom kolosijeku. Željeznica je od kupca prilikom iskupljenja tovarnog lista naplatila vozarinu posebno od industrijskog kolosijeka prodavaoca do stanice Solin, a posebno od stanice Solin do uputne stanice. Kupac tuži prodavaoca da mu povрати vozarinu koju je platio od njegova industrijskog kolosijeka do stanice Solin. Prvostepeni sud je odbio tužbeni zahtjev, a drugostepeni sud je povodom žalbe kupca presudu preinačio i obvezao tuženika na isplatu utužene svote.

Iz obrazloženja:

Prvostepeni sud je odbio tužbeni zahtjev zato što smatra da kod klauzule "franco vagon utovarna stanica" bez drugih pobližih oznaka prodavalac u smislu uzance br.101 mora naručiti vagon i u odredjenom roku utovariti robu u utovarnoj stanici. Premda stranke nisu spominjale industrijski kolosijek, već samo mjesto u kojem se nalazi utovarna stanica, sud smatra da je prodavalac imao pravo utovariti robu na svom industrijskom kolosijeku. Ovo zato što je kupcu bilo poznato da prodavalac ima industrijski kolosijek i da je normalno i s. privrednog stajališta opravdano da se glomazna roba tovari na industrijskom kolosijeku i da zbog toga troškovi prijevoza padaju na teret kupca od mjesta industrijskog kolosijeka na kome je roba natovarena.

Drugostepeni sud nije prihvatio ovo stajalište prvostepenog suda. Izraz u ugovoru "franco vagon utovarna stanica" znači da je prodavalec dužan pravovremeno nabaviti vagon i utovariti robu na ugovorenoj utovarnoj stanici pa on snosi sve troškove u vezi s robom i rizik do izvršenog utovara robe (Opće uzance za promet robom broj 101 st.1 i 2). Nadalje, ako izraz u ugovoru glasi samo "franco vagon"

bez naznake utovarne stanice, prodavalac može robu utovariti na stanici koja mu je najbliža, i snositi sve troškove utovara na takvoj stanici (Opće uzance za promet robom br.102).

Ali, ako je ugovoreno samo "franco vagon" bez oznake stanice, nego se navodi mjesto utovara u kojem se nalazi stanica, mora se uzeti da je prodavalac dužan robu utovariti i na stanici neznačenog mjesta i snositi troškove dotura robe i njena utovara u stanici tog mjesta.

Takovo tumačenje klauzule izlazi iz općeg shvaćanja te klauzule u prometu, a na to upućuju i odredbe Općih uzanci za promet robom br.101 i 102. Osim toga valja istaći da u prilog takvog shvaćanja govori i okolnost da je prodavalac postavio industrijski kolosijek upravo zbog toga da bi uštedio na troškovima dovoza robe u stanicu i njena utovara u vagon, koje troškove u smislu klauzule franco vagon mora snositi on kao prodavalac. Ako se želi da kupac snosi troškove dotura sa industrijskog kolosijeka na utovarnu stanicu, tada u trgovini postoji i upotrebljava se posebna klauzula koja izričito upućuje da troškove od industrijskog kolosijeka snosi kupac. Ta klauzula glasi "franco vagon industrijski kolosijek" ili "franco vagon skladište prodavaoca".

S obzirom na postojanje takvih klauzula, a i na naprijed izloženo, sud nije mogao spornoj klauzuli dati ono značenje koje joj je dao prvostepeni sud.

G.B.